

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ЎҚИТУВЧИСИНИНГ ПЕДАГОГИК ФАОЛИЯТИГА ИЖОДИЙ ЁНДОШИШ

Баймурадов Раджаб Сайфитдинович,
БухДУ жисмоний маданият факультети, доцент

Аннотация: Мақолада педагогик фаолият иш биринчи навбатда ижодий масала эканлиги ёритилган. Ҳеч кимга сир эмаски, изланиш, жисмоний тарбия ўқитувчисининг кундалик педагогик фаолиятига хосдир. Айнан у ўзининг юқори профессионаллиги ва чуқур билими тўғрисида умумтаълим мактаб ўқувчиларини жисмоний тарбия фани орқали ҳар томонлама ривожланган инсонлар бўлиб вояга етишишиларига эришади.

Калит сўзлар: тест йўриқномаси, дидактик йўналиш, ностандарт вазиятлар, тарбиявий ишининг синф ва синфдан ташқари шакллари.

ДИСТАНЦИОННЫЙ ПРЕДМЕТНЫЙ КРУЖОК SMART

Аннотация: В статье изложено что педагогический труд — дело прежде всего творческое. Не секрет, что исследовательское, поисковое начало присуще и повседневной педагогической работе учителя физической культуры. Это он благодаря высокому профессионализму и глубоким знаниям добивается средствами своего учебного предмета, чтобы школьники росли всесторонне развитыми людьми.

Ключевые слова: тестовое обучение, дидактическое направление, нестандартные ситуации, классные и внеклассные формы воспитательной работы.

Annotation: The article states that pedagogical work is primarily a creative matter. It is no secret that the research, search principle is inherent in the everyday pedagogical work of a teacher of physical culture. Thanks to his high professionalism and deep knowledge, he achieves this by means of his subject, so that schoolchildren grow up as comprehensively developed people.

Key words: test learning, didactic direction, non-standard situations, classroom and extra-curricular forms of educational work.

Бугунги кунда педагогик иш биринчи навбатда ижодий меҳнат эканлигига ҳеч кимни ишонтиришнинг ҳожати йўқ. Ҳеч кимга сир эмаски, тадқиқот, изланиш тамойили жисмоний тарбия ўқитувчисининг кундалик педагогик фаолиятига хосдир. Айнан у ўзининг юқори касбий маҳорати ва чуқур билими, ўз фанининг мақсади орқали мактаб

ўқувчиларининг таниқли рус олими П.Ф.Лесгафтнинг фикри билан талқин этилган таърифига кўра, ҳар томонлама ривожланган инсонлар бўлиб вояга етишишларига эришади.

Бир ўйлаб кўринг, ҳар қандай жойда эмас, балки умутаълим мактаб спорт залларида, очиқ майдонларда ва мактаб стадионларида ўсиб келаётган ёш авлод саломатлигини мустаҳкамлаш ва унинг жисмоний чиникиши учун ҳамма нарса бошланади, шундан кейин бу бизни нафақат чуқур ўйлашга баъзан эса хавотирга тушишга ҳам мажбур қилади.

Масалан, енгил атлетика машғулотларини ўтказишда сакрашнинг ҳар бир босқичида кенг кўламда умумий ва махсус машқлардан мохирона фойдаланган ҳолда шуғулланувчиларнинг ҳаракатларни аниқ ўзлаштиришига эришиш лозим.

Шу билан бирга, ўқувчилар машқ тестини алоҳида тиришқоқлик билан бажаришлари керак. Бутун майдон бўйлаб бир қаторда саф тортган ўқувчилар 18 метрли белгиланган масофадан икки қадам югуриш орқали сакрашлар сериясини амалга оширадилар. Ҳар бир шуғулланувчи имкон даражасида белгиланган масофани кам сонли сакрашлар орқали босиб ўтиши лозим.

Ўқитувчи шуғулланувчилардан қайси бири белгиланган масофани 9 қадамда босиб ўтса у ҳолда “Оёқни букиш” усули билан сакраганда 3 метру 80 см. масофадан узоққа тушишини, белгиланган масофани 8 қадамда босиб ўтса у ҳолда “Оёқни букиш” усули билан сакраганда 4 метру 20 см. масофадан узоққа тушишини, белгиланган масофани, 7 қадамда босиб ўтса у ҳолда “Оёқни букиш” усули билан сакраганда 4 метру 50 см. масофадан узоққа тушишини, белгиланган масофани 6 қадамда босиб ўтса у ҳолда “Оёқни букиш” усули билан сакраганда 5 метрдан узоққа тушишини изоҳлаб беради.

Амалиётдан шу маълумки ҳар бир тест маълумотномаси, ортиқча ёки минус 10 см фарқлилик даражасига эга бўлса-да, узунликка сакрашда, қоида тариқасида, “тахлилларни” тўлиқ тасдиқлайди. Ҳар қандай машқ синов бўлиши мумкин - бу фикр жисмоний тарбия тўғрисидаги фан томонидан тасдиқланган. Катта эҳтимол билан, бу шундай.

Аммо жисмоний тарбия ўқитувчисига, энг аввало, баъзи жойларда ўқувчилар жисмоний машқлар бажараётганда уларнинг организмида содир бўлаётган жараёнларга чуқур кириб бормасликлари, ҳамма нарсага ўқитувчига таянмаслик ва шу орқали муваффақиятга эришиши кераклиги ҳақидаги фикрларни йўқ қиладиган тестлар керак. Замонавий ўқитувчига нафақат ўқувчиларнинг жисмоний тайёргарлиги даражасини текширишга ёрдам берадиган тестлар керак, балким тестлар жисмоний тарбияни ижодий жараён сифатида ўқитишга имкон берадиган кўрсатмалар бўлиб, улар давомида ўқувчиларнинг тафаккурини

шакллантирилади, ностандарт ҳолатлар, ностандарт ечимларни топиш қобилиятини ривожлантирилади.

Мўлжалловчи тестлар аниқ дидактик йўналтирилганлиги билан диққатга сазовор бўлиб, бу ҳар бир ўқувчига жисмоний қобилиятларини ривожлантириш истиқболларини очишга имкон беради, унга ўқитувчи томонидан белгиланган кетма-кетликда маълум ҳаракат малакаларини бажариб, ўзини ўзи тайёрлашига ишонч ҳосил қилиш имкониятини беради ва бошқа, бунданда қийинроқ машқларни муваффақиятли ўзлаштиришга замин яратади. Дидактик баҳолаш меъёрига кўра тестлар ўқув дастурида тавсия этилганидан юқори, чунки улар мактаб ўқувчиларини жисмоний ривожланишида прогрессив ривожланишга аниқ йўналтиради, ўқувчи бугун, эртага, бир ҳафта ичида нимага интилиши кераклигини кўрсатади. Айнан мана шундай ўқитувчининг меҳнатини, ижодий иш деб аташ мумкин.

Ҳаракат малакалари ва қобилиятларини шакллантиришнинг турли даражаларини, жисмоний сифатларнинг ривожланиш даражаларини сезиларли даражада назорат қилиш ва солиштиришга ёрдам берадиган ишончли кўрсаткичлар арсеналини ишлаб чиқмасдан ва такомиллаштирмасдан туриб, ўқувчиларнинг жисмоний тарбиясини бошқаришнинг сифат жиҳатидан янги даражасига ўтиши мумкин эмас.

Ўқувчиларнинг жисмоний тайёргарлигини баҳолаш йўли билан жисмоний тарбия дарсида ўқув жараёнини бошқариш методикаси амалиёти (махсус ишлаб чиқилган жадваллар бўйича) - ушбу методологиядан фойдаланиш ўқитувчига ўқув йили давомида тўлиқ таҳлил билан ишлашга имкон беради ва ҳар чорак якунида ҳар бир ўқувчининг “Алпомиш”, “Барчиной” меъёрлари, дастур асосидаги меъёрларни топширишга тайёрлигини аниқлайди. Тестлар ўқитувчига ўзига хос жисмоний тайёргарликка эга бўлган умутаълим мактаб ўқувчилари учун ўқув материални ўзлаштиришнинг ўзига хос даражаси билан, уларнинг ўқув дастурларига аниқ тузатишлар киритиш имконини беради.

Жисмоний тарбия ўқитувчисининг жамиятимиз олдидаги масъулияти юқори. Унинг кундалик ташвишларида кучли, тажрибали юқори синф ўқувчиларини ҳарбий хизматга тайёрлаш ҳақли равишда етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Энг яхши мактаб ўқитувчилари ушбу муҳим вазифани ҳал қилишнинг энг оқилона усулларини тинимсиз излайдилар. Бу йўллар ўқитувчилар фаолиятининг энг хилма-хил жиҳатларидан ўтади. Масалан, кўплаб ижодий меҳнат қилаётган жисмоний тарбия ўқитувчилари ўқув-моддий базасини доимий мустаҳкамламасдан туриб, ўз ўқувчиларини жисмоний баркамоллик зинапоясига кўтаришни ўйламайдилар.

Умумтаълим мактаб ҳудудида ҳомийлик корхоналари ёрдамида ноанъанавий ўқув жихозлари, тўсиқлардан ўтиш жойлари, ўйин майдончалари, ўқ отиш тирлари ташкил этилади. Шубҳасиз, бундай ўқитувчилар халқ таълимининг эътибор марказида бўлишни кутиб турмасдан, ўзлари маҳаллий ташкилотларни, ўз маблағларини мактаб манфаатига жалб этаётгани ҳар қандай таҳсинга лойиқдир. Ягона саъй-ҳаракатлар билан яратилган мустаҳкам мактаб спорт иншоотлари нафақат ёшларни Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сафида хизмат қилишга тайёрлашга, балки мактаб олдидаги бошқа кўплаб долзарб вазифалар ҳам ечимини топмоқда: ўқувчиларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш, спорт билан шуғулланиши учун зарур шарт-шароитларни жорий этиш, ўқувчиларда соғлом турмуш тарзини жорий этиш, уларни жисмоний машқларни тизимли бажаришга, дарс сифатини оширишга ва дарсдан ташқари тарбиявий иш шаклларида фаол иштирок этиш.

Бирок, у ёки бу жисмоний тарбия ўқитувчисининг, ҳар бир халқ таълими ходимининг ижоди қанчалик ёрқин бўлмасин, улар қанчалик ташаббускор ва қобилиятли бўлишидан қатъи назар, умумтаълим мактаб ислоҳоти фақат уларнинг саъй-ҳаракатлари билан муваффақиятли олға силжиб бўлмаслигини тушунишлари керак. Мактаб механизмини қайта қуриш, ёш авлодни жисмоний тарбиялашда янгича ёндашувларни ишлаб чиқиш учун мактаб педагогик кенгашлари, ота-оналар жамоаси, жамоат ташкилотларининг ҳам фаол ҳаракат қилиши зарур. Улар мактаб битирувчиларини Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларида, ҳаётда, меҳнатда ўз ўринларини топишлари учун жисмоний тайёргарлигини оширишнинг туб масалаларини ҳал қилишни дадил ўз зиммаларига олишлари шарт. Жисмоний тарбия ўқитувчиларининг касбига бўлган муносабати, иштиёқи ижоди мактабдаги ҳамкасбларига, жисмоний тарбия жамоаси кенгаши фаолларига, мактабнинг ўзини ўзи бошқариш органларига, ота-оналарнинг фаолларига активларига, хомий ташкилотлар вакилларига ўз таъсирини ўтказиши лозим.

Умумтаълим мактабида ҳамма учун ягона жисмоний тарбия ва саломатлик тартибини жорий этиш зарур, деганимизда, бу, биринчи навбатда, “Жисмоний тарбия” фанини мактаб ўқувчилари учун соғлом турмуш тарзининг асоси, сифатида тамал тошига айлантириш борасидаги қатъий ниятимиздан далолат беради. Бухоро вилоятида меҳнатга ижодий муносабати билан умумхалқ миннатдорчилигига сазовор бўлган бир қанча ўқитувчиларни номларини хурмат билан тилга олиш мумкин.

Жисмоний қобилиятларни ривожлантириш, синфдан ташқари ўқув тўғараклари ва секция ишларидан ташқари ва ҳар бир мактаб жисмоний тарбия ёки спорт тўғараги ўз вақтида комплекс дастур, жорий ўқув

мавзуларини ўтишни ҳисобга олган ҳолда шунингдек, болаларнинг манфаатлари инобатга олиб ўзгартирилади.

Психологларнинг таъкидлашича, бир вақтнинг ўзида кичик ва ўрта мактаб ёшдаги ўқувчиларнинг аксарияти бир вақтнинг ўзида бир нечта спорт турларига қизиқиш билдиришлари мумкин. Бу ерда нима қилиш лозим! Мактаб, айниқса қишлоқ мактабида, болаларнинг тез ўзгарувчан истакларини ҳисобга олган ҳолда, бир вақтнинг ўзида 6-8 тўғаракларга иштироки мумкин эмас. “Ва бунга интилиш ҳам керак эмас.” Агар бошланғич синф ўқувчилари мактаб спорт залига келишса, ҳеч ким уларни бугун тўсатдан стритбол ёки пионербол ўйнашни хоҳлагани учун қораламаслигини олдиндан билиб ўйнамоқчи бўлсалар ўқитувчи “Марҳамат” деб уларнинг илтимосига жавоб бериши керак ва умумривожлантирувчи машқларни бериб баданни қиздиргандан сўнг, болаларга тўп билан ўйнаш имкониятини бериш керак. Тўп билан муомала қилиш санъати қўл эпчиллигини муваффақиятли ривожлантиришнинг калитидир, бу болалар ёзиш саъатини ва бошқа муҳим кўникмаларни эгаллашлари учун жуда зарурдир.

- Ҳар томондан эътирозлар бўлиши мумкин: болаларга шундай эркинлик бериш керакми, ўқитувчига ҳаддан ортиқ мустақиллик керакми? Спорт тадбирларнинг йил учун тасдиқланган барқарор режаси мавжуд - агар хоҳласангиз, у билан ишланг! Дарҳақиқат, бундай шароитда текширишга келган назоратчилар учун жисмоний тарбия ўқитувчиси фаолиятини назорат қилиш жуда қийин!

Бу саволларга қандай жавоб бўлиши мумкин! Таълим муасссаларининг педагогик жамоаларига турли йўналишлар ва фанларнинг, жумладан, мактаб ўқувчиларининг жисмоний тарбиясида, “Жисмоний тарбия” фанида ижодий изланишлар олиб бориш имконини берадиган тажрибаларга барчамиз жуда муҳтож.

Масалан, “Икки қўшув икки” экспериментини ўтказамиз. Унинг моҳияти шундан иборатки узайтирилган кун ва спорт соатлари ҳисобидан жисмоний маданиятнинг иккита дарсига яна иккита дарс қўшилади. Тажриба нисбатан узоқ муддатга мўлжалланган, мактабда ушбу тажрибани ўтказишда жисмоний тарбия ўқитувчилари кўпроқ бўладими: иккитаси эрталабки ўқув вақтида, иккитаси - тушлиқдан кейин, узайтирилган кун вақтида. Тўрттала ўқитувчи томонидан, иш тажрибасини алмашиш, бутун мактаб миқёсида жисмоний тарбия ва соғломлаштириш режимини биргаликда режалаштириш масалаларини осонроқ ҳал қилинади. Дарсдан ва мактабдан ташқари спорт тадбирларининг мазмуни янада бойиб боради. Яна бир муҳим афзаллик - бу мактаб ўқувчиларининг саломатлиги яхшиланади.

Ҳар доим тиббиёт ходимлари умумтаълим мактаблари

Ўқитувчиларига мактаб ўқувчиларининг ҳаракат фаоллигининг сурункали танқислиги, прогрессив гипокинезия натижасида юзага келадиган салбий жараёнлар ҳақида тез-тез эслатиб туради, бу эса бола танасининг жисмоний ривожланишини секинлаштиради, умумий соғлигига таҳдид солади, ёш авлод саломатлигининг ёмонлашишига олиб келади. Болаларнинг жисмоний тарбиясини яхши ташкил этиш муҳим моддий рағбатлантиришга муҳтож эканлигига, ҳеч бўлмаганда барча синфларга битта қўшимча жисмоний тарбиядан янги дарсларни ташкил этиш лозим

Ҳаммаси тўғри, мактабнинг моддий базасини такомиллаштирмасдан туриб, соғломлаштириш масаласи бўйича кўп муаммоларни ҳал қилиб бўлмайди. Бироқ, жисмоний тарбия ўқитувчилари ташаббускор, ижодий фикрлайдиган бўлиши керак.

Бугунги кунда инновациялар, айниқса педагогик соҳалар ҳақида жуда кўп гапиралади. Ўқитувчи инновацияси кўп қиррали ва истикболли. Тасаввур қилинг-а, мамлакатдаги барча мактаблар шундай тавсия асосида иш олиб борадилар. Мана шундан манзара пайдо бўлади: ўқитувчи, тарбиячи, мактаб жамоаси аъзолари, шу жумладан маъмурий ходимлар томонидан узайтирилган танаффусга қўнғироқ бўлса, улар барча болалар билан мактаб ўйин майдончасига, стадионга чиқишлари ва биргаликда дам олиш тадбирларида иштирок этишлари шарт. “Шундай қилиб, ўқувчилар билан, шу жумладан синфдаги болалар билан яна бир неча ўн дақиқа мулоқот қилинади ва бунда ўқитувчиларнинг ўзлари ҳам ютқазмайдилар: чунки баъзи бир ўқитувчиларнинг ҳаракат фаоллиги ҳам паст.

Бугунги кунда ўқувчиларнинг жисмоний тарбияси билан боғлиқ барча ишларни ташкил этиш умутаълим мактабларида ўқитувчиларнинг ташаббуси билан ҳаётга тадбиқ этилган ва мактаб ҳаётида улар томонидан тасдиқланиши керак бўлган жиддий тузатишларни талаб қилади. Масалан, ёш ўқитувчиларнинг мактаб ўйин майдончаларини четлаб ўтмаслигини мажбуриятга айлантириш, уларнинг касбий маҳоратини ошириш бўйича катта ҳамкасблари ва ўртоқлари олдидаги ҳисоботлари жисмоний тарбияни мустаҳкамлашга қўшган шахсий ҳиссаси ҳақидаги хабарлар билан яқунланишини қоидага айлантириш зарур.

Умутаълим мактабларида ўқувчилар жисмоний тарбиясининг турли жиҳатлари, жумладан, мактаб ўқувчилари ўртасида мусобақалар ташкил этиш ижодий қайта фикрлашни талаб қилади. Яширишнинг ҳожати йўқ, бу ерда ҳамон ишлар тегишли тартибда ташкил этилмаган.

Жисмоний тарбия ўқитувчисининг иши сифатида жиддий ва долзарб мавзунини танлаб, биз нафақат унинг ривожланишидаги ижобий бошланишларни кўрсатишга интиламиз. Агар биз педагогик кадрлар

ҳақида гапирадиган бўлсак, биз ўқув муҳотида, афсуски, ҳали ҳам кўплаб заиф ўқитувчилар борлигини яширмаймиз, улар болаларни ўқитиш учун ўзларининг ҳаракат фаолияти талаб даражасида эмас, зарур назарий билимларга эга бўлмаган ўқувчиларнинг ўзлаштириш учун ўқув дастурида кўзда тутилган элементларга ўргатишга эга эмаслар. Ошкоралик ушбу фактларга янгича қарашга имкон беради: улар мактабларда жисмоний тарбиянинг ҳозирги ҳолатига хос бўлган кўплаб салбий ҳодисаларнинг келиб чиқишига сабабчи эмасми? Бу ерда ҳал қилувчи сўз ўқитувчилар малакасини ошириш институтлари томонида яъни, ҳар бир ўқитувчини педагогика ва психологияга оид замонавий билимлар билан бойитишлари, уларни қайта тайёрлаш курсларида илғор тажриба билан таништиришлари, касб маҳоратини оширишлари лозим.

Балки, бугунги кунда умумтаълим мактаблари фаолиятини чуқур қайта қуриш давридагидек, ўқувчиларнинг жисмоний тарбиясини ташкил этишда илғор педагогик тажрибани оммалаштиришни ҳеч қачон бунчалик қатъият билан тарғиб қилмаганмиз. Устозга ҳузурига нафақат яқин атрофдаги мактаблардаги ҳамкасбларгина ўқишга бориши балким узоқдаги ўқитувчилар ҳам мулоқот педагогикасини ўзлаштириш, услубий янгиликлар, ўқув қўлланмаларини ўзлаштириш, ўқув воситаларининг ранг-баранглиги ҳақидаги маълумотларга эга бўлиш учун келишлари лозим. Бундай тажриба алмашишдан ажабланиш керак эмас, чунки мулоқот қилувчи томонларнинг ҳар бири унда ижодий фикрлаш эркинлигини ўрганади.

Жисмоний тарбия ўқитувчиларини жисмоний маданият факултетлари билан алоҳида дўстлик ришталари боғлаши керак. Ушбу таълим муассасаси талабалари бутун ўқиш давомида битта мактабда педагогик амалиётдан ўтишлари керак. Лекин айни пайтда бу ҳол малакавий ва педагогик амалиётни ўташ чоғида риоя этилмаяпти, ёки қандайдир тўсқинликка учрамоқда.

Бундан ташқари, илмий-тадқиқот ишларини олиб боровчи профессор-ўқитувчилар ва магистрлар ўз ишларини айнан шу мактабда олиб боришлари, бу ерда ўз илмий-тадқиқот ишларининг, айниқса, юқори синф ўқувчиларининг жисмоний тарбияси билан боғлиқ бўлган ишларнинг долзарблиги ва тўғрилигини текширишлари керак.

Барча ижодий меҳнат қилаётган ўқитувчилар болаларга меҳр-муҳаббат, ўз фанини чуқур билиш, уни ўқитиш методикасига эга бўлиш, таълим жараёнини фаоллаштириш билан боғлиқ турли муаммоларни ҳал қилишда таҳлилий ва конструктив қарашлари билан ажралиб туради. Уларнинг тажрибасини ўз вақтида ўрганиш, умумлаштириш ва оммалаштиришни тақозо этади. Республикамиз

умумтаълим мактабларида фаолият кўрсатаётган жисмоний тарбия ўқитувчиларининг изланишлар бўйича ҳамдўстлигини кенгайтиришда юқорида айтиб ўтганимиздек, шаҳар, вилоят, вилоят ва республика миқёсидаги ўқитувчилар малакасини ошириш институти ҳузуридаги жисмоний тарбия фани бўйича мутахассислар етакчи ўрин тутди. Айнан улар жисмоний тарбия ўқитувчиларида ўз фаолиятларида ижодий ёндашишида, илмий ишларни олиб боришда “туртки” бўлиб хизмат қиладилар

Ўқитувчилар малакасини ошириш институти жисмоний тарбия бўйича мутахассислари фаолияти жуда кенг. Улар ёрдамида шаҳар ва қишлоқ мактаблари ўқитувчилари учун услубий қўлланмалар тайёрланиб, нашр этилиши керак. Умумтаълим мактабларда ўқув ва спорт базаларини қуриш, уларни ностандарт спорт анжомлари ва инвентарлари билан жиҳозлашга катта эътибор қаратиш лозим. Янги иш бошлаган ўқитувчиларнинг ишини, мактабларда жисмоний тарбия фанидан кўчириш имтиҳонларини ўтказишда алоҳида назоратга олиш зарур. Ўқитувчилар малакасини ошириш институти жисмоний тарбия бўйича мутахассислари ҳамма жойда ҳамкасбларига соғломлаштириш ва спорт кунларини, спартакиадаларни ташкил этиш ва ўтказишда амалий ёрдам беришлари керак.

“Педагогик ижод” тушунчаси доимо. “изланиш”, “илҳом”, сўзлари билан бирга келади. Ишончимиз комилки, унинг тарбиявий саъй-ҳаракатларининг яқуний натижаси ўқувчилар томонидан қўлга киритилган фахрий ёрлиқлар, медаллар ва совринлар сони билан ўлчанмайди, балким ёшларда тўғри ҳаётини шакллантиришга, юқори самарали меҳнатга тайёр бўлишга агар керак бўлса, Ватанни ҳимоя қилишга олиб келади.

Фойдаланган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 3 ноябрь, ПҚ-4877-сонли “Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш ва илмий салоҳиятни ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Қарори.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 январь, ПФ-5924 сонли “Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони.

3. М.Орипова, Р.С.Баймурадов “Таълим муассасаларида ўтказиладиган жисмоний тарбия дарсларида миллий халқ ўйинларидан фойдаланиш”. “Ҳозирги тараққиёт босқичида жисмоний тарбия ва спорт машғулотларини ташкил қилишнинг истиқболлари: муаммо ва ечимлар” мавзусидаги халқаро илмий-амалий анжуман Бухоро 2022

йил 29апрель 19-24 бетлар

4. Р.С.Баймурадов “Аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишда соғломлаштирувчи югуришнинг ўрни ва аҳамияти”. “Ҳозирги тараққиёт босқичида жисмоний тарбия ва спорт машғулотларини ташкил қилишнинг истиқболлари: муаммо ва ечимлар” мавзусидаги халқаро илмий-амалий анжуман Бухоро 2022 йил 29апрель 216-220 бетлар

5.М.Бахшуллаева, З.Бобоева, Р.С.Баймурадов “Ўқувчи-ёшлар фаолиятини такомиллаштиришда халқ миллий ўйинларининг ўрни”. “Ҳозирги тараққиёт босқичида жисмоний тарбия ва спорт машғулотларини ташкил қилишнинг истиқболлари: муаммо ва ечимлар” мавзусидаги халқаро илмий-амалий анжуман Бухоро 2022 йил 29апрель 431-434бетлар